ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ МАМАДЫШСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.М.Джалиля, д.23/33, г. Мамадыш, Республика Татарстан, 422190

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
М.Җәлил ур, 23/33 й., Мамадыш ш., Татарстан Республикасы, 422190

Тел.: (85563) 3-15-00, 3-31-00, факс 3-22-21, e-mail: mamadysh.ikrayona@tatar.ru, www.mamadysh.tatarstan.ru

Постановление **Карар**

№ 131 от «07» 04 2025 г.

«Авыл халкы өчен һәм Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының авыл җирлегенә эшкә урнашу өчен күчеп килгән Россия Федерациясе гражданнарына яңа торак төзегәндә һәм икенчел торак сатып алганда социаль түләү бирү» муниципаль программасын раслау турында

Хезмәткә яраклы яшьтәге гражданнарны җәлеп итү, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының авыл торак пунктларында яшәүче халык санын саклап калу максатларында Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының авыл җирлегенә авыл халкы һәм эшкә урнашу өчен күчеп килгән Россия Федерациясе гражданнарына яңа торак төзегәндә һәм икенчел торак сатып алганда социаль түләү бирү» муниципаль программасын расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (http:pravo.tatarstan.ru) һәм Мамадыш муниципаль районының рәсми сайтында халыкка чыгарырга (www.mamadysh.tatarstan.ru).

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Җитәкче Р.М.Гарипов

0000012664

Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы
Башкарма комитетының
07.04 2025 ел, №131 карарына
кушымта

«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының авыл җирлекләренә эшкә урнашу өчен күчеп килгән Россия Федерациясе гражданнарына һәм авылда яшәүчеләргә яңа торак төзегәндә һәм икенчел торак сатып алганда социаль түләү бирү»
МУНИЦИПАЛЬ ПРГРАММАСЫ

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының авыл җирлекләренә эшкә урнашу өчен күчеп килгән Россия Федерациясе гражданнарына һәм авылда яшәүчеләргә яңа торак төзегәндә һәм икенчел торак сатып алганда финанс ярдәме күрсәтү программасының паспорты

Программаның исеме	«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының авыл җирлекләренә эшкә урнашу өчен күчеп килгән Россия Федерациясе гражданнарына һәм авылда яшәүчеләргә яңа торак төзегәндә һәм икенчел торак сатып алганда социаль түләү бирү» МУНИЦИПАЛЬ ПРГРАММАСЫ
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2025 – 2029 еллар
Программаны эшләү өчен нигез	1. 1. "Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына федераль бюджеттан субсидияләр булдыру, бирү һәм бүлү турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 30 сентябрендәге 999 номерлы карары. 2. "Авыл территорияләрен комплексны үстерү "Россия Федерациясе дәүләт программасын раслау һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең кайбер актларына үзгәрешләр кертү турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2019 елның 31 маендагы 696 номерлы карары. 3. "Татарстан Республикасында авыл территорияләрен комплексны үстерү "Россия Федерациясе дәүләт программасын гамәлгә ашыру турында" 2020 елның 14 маендагы 387 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары
Программаны башкаручылар	Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты
Программада катнашучылар	1. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты 2. "Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Финанс - бюджет палатасы"муниципаль казна учреждениесе.
Программаны	Җирле үзидарә органнары. Мамадыш муниципаль районының авыл

башкаруда катнашучылар	җирлекләре.
Программаның максаты һәм бурычлары	Основная цель Программы: 1. Авыл территорияләрендә яшәүче халык санының муниципаль район халкы саныннан кимендә 60% саклап калу. Арзанрак торак яшьләрне авылда тотып кала алачак-яки авылга шәһәр халкын җәлеп итә алачак. Программаның төп бурычлары булып: 1. Хезмәткә сәләтле 55 яшькә кадәрге авыл халкын торак шартларын яхшырту һәм уңайлы торак белән тәэмин итү, Мамадыш шәһәреннән кимендә 5 километр ераклыкта урнашкан авыл торак пунктларына яшәүче гражданнарга торак төзү йә сатып алу өчен социаль түләүләр бирү юлы белән аларны авыл җиренә җәлеп итү һәм беркетү. 2. Авыл халкының санын саклап калу.
2025-2029 еллар программасын гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	Программа биш этапта, 2025-2029 елларда гамәлгә ашырыла.
Программаның максатчан күрсәткечләре	1. Авыл территорияләрендә авыл халкын һәркем сатып ала алырлык һәм уңайлы торак белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру. 2. Авыл территорияләрендә яшәүче гражданнар өчен торак төзегәндә 2012 елның 30 декабрендәге №283-ФЗ Федераль закон нигезендә бирү нормалары нигезендә гомуми мәйдан белән файдалануга тапшыру күләме. 3. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы халкының гомуми санында авыл халкының түбәндәге өлешен саклап калу: - кимендә 60%; авыл территорияләрендә төзекләндерелгән торак урыннарның гомуми мәйданы өлешен 50% ка кадәр арттыру.
Программаны финанс белән тәэмин итү күләмнәре һәм чыганаклары	2025-2029 елларга муниципаль программаны финанслау район бюджетыннан 120 000 000,00 сум күләмендә каралган. Финанс белән тәэмин итү чыганаклары "Программаны финанс белән тәэмин итү күләмнәре һәм чыганаклары" 1 нче таблицада күрсәтелде
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтиҗәләре һәм нәтиҗәлелек күрсәткечләре	1) Авыл территориясендә яшәүче һәр этапта кимендә 15 гаиләнең торак шартларын яхшырту, аларның гомуми мәйданы 2012 елның 30 декабрендәге №283-ФЗ Федераль закон нигезендә бирелә.
Программаның үтәлешен тикшереп тору	Программа чараларын гамәлгә ашыруны тикшереп торуны Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Таблица N 1

Программаны финанс белән тәэмин итү күләмнәре һәм чыганаклары

N п/п	Торак пунктны күрсәтеп, проект исеме	Проектның бәясе, сумнарда		Проектны гамәлгә ашыруның максаты һәм көтелгән нәтиҗәләре
		барлыгы	Шул исәптән:	
			Җирле бюджет акчалары	
1	2	3	4	5
1.	Авыл территорияләрендә яшәүче гражданнарның торак шартларын яхшырту: 2025 ел 2026 ел 2027 ел 2028 ел 2029 ел	22 500 000,00 23 250 000,00 24 000 000,00 24 750 000,00 25 500 000,00	22 500 000,00 23 250 000,00 24 000 000,00 24 750 000,00 25 500 000,00	2012 елның 30 декабрендәге 283-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә авыл территориясендә яшәүче кимендә 15 гаиләнең гомуми мәйданының торак шартларын яхшырту.
	барлыгы	120 000 000,00	120 000 000,00	2012 елның 30 декабрендәге 283-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә авыл территориясендә яшәүче кимендә 75 гаиләнең гомуми мәйданының торак шартларын яхшырту.

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсендәге эшчәнлек өстенлекләре

Әлеге муниципаль Программа Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2019 елның 31 маендагы 696 номерлы карары белән расланган "Авыл территорияләрен комплекслы үстерү" дәүләт программасы нигезендә эшләнгән.

Авыл территорияләрен комплекслы үстерү дигәндә авыл территорияләренең социаль һәм икътисадый потенциалын саклап калу максатларында авыл тормышының өстенлекләре нигезендә авыл халкының тормыш дәрәҗәсен һәм сыйфатын тотрыклы күтәрүне тәэмин итү өчен шартлар тудыруны аңларга кирәк. Авыл территорияләре дигәндә Татарстан Республикасының Мамадыш шәһәреннән кимендә 5 километр ераклыкта урнашкан авыл торак пунктлары аңлашыла.

Мамадыш муниципаль районының административ-территориаль структурасына 28 авыл җирлеге керә.

Авыл территорияләрен үстерү өлкәсендә муниципаль программаның төп бурычы-тормыш дәрәҗәсен һәм сыйфатын күтәрү, авыл халкының төзекләндерелгән торакка ихтыяҗын канәгатьләндерү, авылда халыкны саклап калу.

Авыл торак пунктларында кеше саны кимү авыл җирендәге гаять зур территорияләрнең бушап

калуына һәм ташландык хәлгә килүенә, авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге продуктив җирләрнең әйләнештән чыгуына китерә. Авылда килеп туган демографик вәзгыять территорияләрнең социаль-икътисадый үсешен тәэмин итә торган хезмәт потенциалын формалаштыруга булышлык итми. Халык авыл җирендә калырга теләсен өчен төп шартларның берсе булып яңа торак төзү һәм яшәү уңайлыкларын арттыру тора.

Шулай итеп, әлеге муниципаль программаны эшләү зарурлыгы авыл территорияләрен комплексы үстерү өлкәсендәге эшчәнлекнең төп юнәлешләрен актуальләштерү ихтыяҗы белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру даирәсенең агымдагы торышына характеристика, төп проблемаларны тасвирлау

Авыл территорияләрен комплексы үстерү проблемасын хәл итү авыл халкының тормыш дәрәҗәсен күтәрүне тотрыклы үстерүгә күчүнең мөһим өлеше булып тора.

Хәзерге вакытта агросәнәгать комплекслары алдына куелган азык-төлек белән тәэмин итү һәм авыл җирендә хезмәт кадрларының сыйфаты буенча бурычлар арасында туры килмәү күзәтелә, бу авыл җирендә яшәүче халыкның миграциясенә бәйле.

Авыл территорияләрен үстерүнең объектив үзенчәлекләрен һәм шәһәр территорияләре белән чагыштырганда авылда яшәү дәрәҗәсендә һәм сыйфатында сизелерлек аерма булуны исәпкә алып, килеп туган вәзгыятьне үзгәртүдә федераль, региональ һәм җирле дәрәҗәдә дәүләт ярдәме чараларын җәлеп итеп, программ - максатчан методтан файдалану шартларында гына мөмкин.

Статистика күрсәткечләре нигезендә авыл җирендә халык саны кими:

Күрсәткечләр еллар буенча:	2020	2021	2022	2023	2024
Барлыгы халык саны	41611	41158	40451	39955	39698
Шул исәптән шәһәр	15880	15822	15796	15686	15774
Шул исәптән авыл	25731	25336	24655	24269	23924
Авыл халкының район халкына нисбәте	62%	62%	61%	61%	61%

Демографик вәзгыять начарая, үлүчеләр саны туучылар саныннан ике тапкырга артыграк:

Күрсәткечләр еллар буенча:	2020	2021	2022	2023	2024
Туу саны	397	323	311	303	276
Үлем саны	722	751	552	610	551

Икътисадый актив халыкның республиканың һәм Россиянең зур шәһәрләренә китүе. 2025 елның 1 гыйнварына районның 4875 кешесе безнең районнның авыл торак пунктларында теркәлгән, ләкин башка шәһәрләрдә һәм районнарда яшиләр һәм эшлиләр.

3. Муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары

Муниципаль программаның максатлары:

- авыл халкының тормыш дәрәҗәсен һәм сыйфатын күтәрү;

- авыл халкын һәркем сатып ала алырлык һәм уңайлы торак белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

- авыл халкы өчен төзекләндерелгән торакны файдалануга тапшыру (сатып алу) күләмен арттыру;

- хезмәткә сәләтле яшьтәге гражданнарны авыл җирлегенә җәлеп итү

Күрсәтелгән максатларга ирешү түбәндәге бурычларны хәл итү белән тәэмин ителә:

1) Авыл территорияләрендә яшәүче гражданнарга торак төзүгә (сатып алуга) субсидия рәвешендә социаль түләүләр бирү.

2) авыл җирендә яшәүче гражданнарның торак шартларын яхшырту (авыл территорияләрендә яшәүче һәм эшләүче йә авыл территорияләренә даими яшәү урынына күчеп, шунда эшләргә теләк белдергән гражданнарны торак белән тәэмин итү).

Авыл территорияләрендә яшәүче гражданнарның торак шартларын яхшырту.

Авылның комплекслы үсешендә уңайсызлыкларның бер сәбәбе-авыл җирендә яшәүнең бик түбән уңайлылыгы, бу авыл халкының, бигрәк тә яшьләрнең миграция кәефенә йогынты ясый. Димәк, аграр тармакның хезмәт ресурслары потенциалы кими.

Яшәү өчен социаль уңайлыкларның нигезе булып торучы шартлар арасында авыл халкының яхшы, төзек торак фонды белән тәэмин ителеше төп рольне уйный.

Программада авыл территорияләрендә яшәүче һәм эшләүче яисә авыл территорияләренә даими яшәү урынына күчеп, шунда эшләргә теләк белдергән гражданнарга торак төзүгә (сатып алуга), шул исәптән өлешләп төзелештә катнашу юлы белән социаль түләүләр бирү карала. Авыл җирендә яшәүче гражданнарның торак шартларын яхшыртуга бәйле проблеманы хәл иткәндә программа методын куллануның максатка ярашлылыгы алдагы программаларны гамәлгә ашыру нәтиҗәләре белән раслана.

4. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү

Программа чараларын финанслау Мамадыш муниципаль районының җирле бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла:

- Сатып алына торган торак бәясенең 50% ы, ләкин 0,75 млн сумнан артык түгел;
- Йорт төзү бәясенең 50% ы, әмма 1,5 млн сумнан артмаска тиеш.

Еллар буенча муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән җирле бюджет акчалары күләме финанс елында алынган өстәмә керемнәр күләменә туры китереп төгәлләштерелергә мөмкин.

Авыл торак пунктларында яшәү өчен яраклы кимендә 200 буш йорт бар.

5. Муниципаль программаның көтелә торган нәтиҗәләре

Муниципаль Программа Социаль юнәлешле характерда. Муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыру авыл җирлеген комплекслы үстерү өчен уңай шартлар тудыруга ярдәм итәчәк, авыл җирендә хезмәткә сәләтле потенциалны ныгытачак һәм уңай нәтиҗәгә ирешүне тәэмин итәчәк:

- авыл территорияләрендә яшәүче һәм эшләүче гаиләләр өчен файдалануга тапшырыла торган (сатып алынган) торак мәйданын арттыру;

- авыл җирендә хезмәткә сәләтле яшьтәге гражданнарның артуы.

6. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруга идарә системасы

Контроль за ходом реализации муниципальной Программы осуществляет исполнительный комитет Мамадышского муниципального района.

"Мамадыш муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы" муниципаль учреждениесе Программа чараларын әзерләү һәм гамәлгә ашыру, бюджет акчаларын максатчан һәм нәтиҗәле тоту буенча килешенгән гамәлләрне тәэмин итә, Чираттагы финанс елына муниципаль программаны финанслау өчен җирле бюджеттан ассигнованиеләргә бюджет заявкасын билгеләнгән тәртиптә эшли һәм тапшыра.

Программаны төзәтү, шул исәптән аны гамәлгә ашыру вакытын озайту, аңа яңа чаралар кертү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Муниципаль программа чаралары исемлеге

N п/п	Чараның исеме ярдәмче программа (ведомство максатчан программасы), төп чара	Җаваплы башкаручы	Гамәлгә ашыруны башлау һәм тәмамлау срогы	Көтелгән турыдан-туры нәтиҗә (Кыскача тасвирлама)
1	2	3	4	5
" 2025-2029 елларга Мамадыш районында авыл халкы санын саклап калу, авыл халкын уңайлы торак белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру".				
1	Халык санын саклап калу, авыл территорияләрендә яшәүче гражданнарның торак шартларын яхшырту	Башкарма комитетның инфраструктура үсеше бүлеге Мамадышского МР	2025-2029 еллар	2012 елның 30 декабрендәге 283-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә авыл территориясендә яшәүче кимендә 75 гаиләнең гомуми мәйданында торак шартларын яхшырту.

8. Программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисадый нәтиҗәлелеген бәяләү һәм көтелә торган ахыргы нәтиҗәләр

8.1. 2012 елның 30 декабрендәге 283-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә авыл территориясендә яшәүче кимендә 75 гаиләнең гомуми мәйданында торак шартларын яхшырту.